

548

USTAWA

z dnia 7 maja 1999 r.

o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Urzędu Ochrony Państwa.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa normuje odpowiedzialność majątkową funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Urzędu Ochrony Państwa za szkody wyrządzone przez nich, wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych, w mieniu Skarbu Państwa znajdującym się w dyspozycji organów lub jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych albo nadzorowanych przez ministrów właściwych do spraw wewnętrznych, sprawiedliwości oraz Szefa Urzędu Ochrony Państwa.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) funkcjonariuszu — należy przez to rozumieć: policjanta, funkcjonariusza Straży Granicznej, strażaka Państwowej Straży Pożarnej, funkcjonariusza Służby Więziennej oraz funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa,
- 2) uposażeniu przysługującym funkcjonariuszowi — należy przez to rozumieć uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne funkcjonariuszowi w dniu wyrządzenia szkody, po odliczeniu składki na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Rozdział 2

Zasady odpowiedzialności majątkowej funkcjonariusza

Art. 2. Funkcjonariusz, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych ze swej winy wyrządził szkodę w mieniu, o którym mowa w art. 1 ust. 1, ponosi odpowiedzialność majątkową w granicach rzeczywistej straty i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynika szkoda.

Art. 3. Organy lub jednostki, o których mowa w art. 1 ust. 1, obowiązane są wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność funkcjonariusza oraz wysokość wyrządzonej szkody.

Art. 4. Funkcjonariusz nie ponosi odpowiedzialności majątkowej za szkodę:

- 1) w takim zakresie, w jakim organ lub jednostka, o których mowa w art. 1 ust. 1, albo inna osoba przyczyniły się do powstania szkody lub jej zwiększenia,
- 2) wynikłą w związku z działaniem w granicach dopuszczalnego ryzyka.

Art. 5. W razie wyrządzenia nieumyślnie szkody przez kilku funkcjonariuszy, każdy z nich ponosi odpowiedzialność za część szkody, stosownie do przyczynienia się do niej i stopnia winy. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie stopnia winy i przyczynienia się poszczególnych funkcjonariuszy do powstania szkody, odpowiadają oni w częściach równych.

Art. 6. Funkcjonariusz odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną nieumyślnie jest obowiązany do zapłaty odszkodowania w wysokości wyrządzonej szkody, jednak odszkodowanie nie może przewyższać kwoty trzymiesięcznego uposażenia przysługującego funkcjonariuszowi.

Art. 7. Jeżeli naprawienie szkody wyrządzonej nieumyślnie następuje na podstawie ugody między organem lub jednostką, o których mowa w art. 1 ust. 1, a funkcjonariuszem, który wyrządził szkodę, wysokość odszkodowania może być obniżona przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności stopnia winy funkcjonariusza i jego stosunku do obowiązków służbowych.

Art. 8. Jeżeli funkcjonariusz umyślnie wyrządził szkodę, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości.

Art. 9. 1. W razie wyrządzenia szkody osobie trzeciej przez funkcjonariusza przy wykonywaniu obowiązków służbowych, wyłącznie obowiązany do naprawienia szkody, na zasadach określonych przepisami Kodeksu cywilnego, jest Skarb Państwa reprezentowany przez organ lub jednostkę, o których mowa w art. 1 ust. 1, w których funkcjonariusz pełnił służbę w chwili wyrządzenia szkody.

2. Funkcjonariusz ponosi przewidzianą w przepisach ustawy odpowiedzialność wobec Skarbu Państwa, który naprawił szkodę, o której mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w mieniu powierzonym funkcjonariuszowi

Art. 10. 1. Funkcjonariusz odpowiada, z zastrzeżeniem art. 2, w pełnej wysokości za szkodę w mieniu powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się, zwanym dalej „mieniem powierzonym”.

2. Funkcjonariusz może uwolnić się od odpowiedzialności za szkodę w mieniu powierzonym, jeżeli wykaze, że powstała ona z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez właściwą jednostkę organizacyjną warunków umożliwiających prawidłowe zabezpieczenie powierzzonego mienia.

3. Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie, o których mowa w art. 1 ust. 1, każdy w zakresie swojej właściwości, określają, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb powierzania funkcjonariuszom mienia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 11. 1. Na zasadach określonych w art. 10 funkcjonariusze mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność majątkową za mienie powierzone im łącznie. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o wspólnej odpowiedzialności majątkowej, zawarta, pod rygorem nieważności, na piśmie przez funkcjonariuszy z kierownikiem jednostki organizacyjnej, w której dyspozycji znajduje się powierzone mienie.

2. Funkcjonariusze ponoszący wspólną odpowiedzialność majątkową odpowiadają w częściach określonych w umowie, a jeżeli umowa nie określa tych części — w częściach równych.

3. W razie ustalenia, że szkoda w całości albo w części została spowodowana przez niektórych funkcjonariuszy, za całość szkody albo za stosowną jej część odpowiadają tylko sprawcy szkody.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb zawierania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy,
- 2) szczegółowe zasady i tryb łącznego powierzania mienia funkcjonariuszom,
- 3) szczegółowe warunki wspólnej odpowiedzialności za szkodę w mieniu powierzonym łącznie funkcjonariuszom.

Art. 12. Do odpowiedzialności określonej w art. 10 i 11 stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, 7 i 8.

Rozdział 4

Dochodzenie roszczeń o odszkodowanie

Art. 13. 1. Organ lub jednostka, o których mowa w art. 1 ust. 1, po stwierdzeniu zaistnienia szkody

i ustaleniu jej wysokości wzywa funkcjonariusza do dobrowolnej zapłaty odszkodowania w określonym terminie lub złożenia pisemnego zobowiązania do zapłaty odszkodowania. Wysokość odszkodowania oraz sposób jego uiszczenia mogą być ustalone w drodze pisemnej ugody.

2. Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie, o których mowa w art. 1 ust. 1, każdy w zakresie swojej właściwości, określają, w drodze rozporządzenia, podmioty właściwe do ustalania wysokości szkód, zawierania ugód oraz podejmowania innych decyzji dotyczących szkód wyrządzonych przez funkcjonariuszy.

Art. 14. 1. Do przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez funkcjonariusza stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy działu czternastego Kodeksu pracy.

2. W razie wyrządzenia przez funkcjonariusza szkody osobie trzeciej, terminy przedawnienia liczą się od zaspokojenia roszczenia tej osoby.

Art. 15. Spory dotyczące odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy rozpoznają sądy pracy oraz sądy pracy i ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 16. W dekreście z dnia 5 października 1955 r. o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej (Dz.U. Nr 40, poz. 247, z 1967 r. Nr 44, poz. 220 i z 1974 r. Nr 24, poz. 142) skreśla się art. 19.

Art. 17. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz.U. z 1999 r. Nr 51, poz. 526) skreśla się art. 55a.

Art. 18. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy, zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie dekretu, o którym mowa w art. 16, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 19. Do spraw o odszkodowanie wszczętych i nie zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że zostanie zawarta ugoda.

Art. 20. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie do odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy za szkody wyrządzone przez nich wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.